

Konstrukce *ne a ne* + infinitiv a její německé protějšky

Martina Rybová

Ústav pro jazyk český AV ČR

E-mail: rybova@ujc.cas.cz

Abstrakt

Český a slovenský frustrativ *n(i)e a n(i)e* + INF se začal těšit jakékoli pozornost stran lingvistů teprve nedávno. Dosavadní výzkumy probíhaly výlučně v korpusech psaného jazyka. Vzhledem k tomu, že konstrukce vykazuje jistou narativnost, je vhodné ji podrobit analýze na textech stojících na pomezí mluveného a psaného jazyka, tedy např. internetových. Taková sonda byla provedena ve srovnatelných korpusech řady Araneum. Její výsledky potvrdily některé formální a sémantické vlastnosti frustrativní konstrukce (např. preferenci dokonavého slovesa, omezení v oblasti užití modálních sloves aj.) a zároveň posloužily jako prostředek srovnání s paralelní konstrukcí v němčině. Na základě mezijazykového srovnání se ozřejmilo, že pravděpodobně nejdůležitější složkou významu těchto konstrukcí je modalita. Důkazem pro toto tvrzení by mimo jiné mohly být např. případy, kdy se česká a slovenská infinitivní konstrukce pojí zároveň s finitní formou auxiliáru *být*, a v nichž mohl být tedy komponent *ne a ne* mluvčím vnímán jako konkurenční prostředek k minulému času modálního slovesa *moci* (*nemohl*).

Klíčová slova: frustrativ, modalita, korpusová lingvistika, jazykový kontakt

1 Úvod

Pojmem frustrativ se označuje infinitivní konstrukce v češtině a slovenštině, která se skládá z koordinálně spojených negativních morfémů *ne* (*nie*) a infinitivu slovesa, přičemž mezi těmito dvěma částmi konstrukce se mohou vyskytovat další členy, jako jsou např. reflexivní morfém, předmět, funkční slova apod. Tato konstrukce vyjadřuje, že navzdory očekávání mluvčího nebyla dokončena vyžadovaná akce (Hansen 2010: 175). Ačkoli vykazuje různé specifické sémantické, gramatické a pragmatické prvky, nebyla jí dosud věnována větší pozornost ze strany jazykovědců. Většina českých a slovenských gramatik ji pouze stručně zmiňuje, např. Kopečný (1958: 65).

První detailnější analýza pochází od Hansena (2010). Hansen provedl korpusovou sondu nahlížeje na konstrukci z perspektivy konstrukční gramatiky. Ve svém článku zároveň navrhl pro českou konstrukci označení frustrativ, tedy termín, který je obvykle používán v jazykové typologii:

[T]he frustrative expresses both the dynamics of the action and the attitude of the speaker and, thus, combines aspectual features with speaker's emotional stance [...]. The frustrative is not a uniform notion, but covers a cluster of different meanings linked by the key notion of unfulfilled expectation on the side of the speaker which leads to some sort of negative attitude towards the situation, in our case towards the fact that the situation remains unrealised (Hansen 2010: 175).

Na základě nových dat neomezených pouze na češtinu, ale rozšířených o slovenštinu provedla

další korpusovou sondu Yazhinova (2013). Zároveň poprvé konstrukci nahlížela z diachronní perspektivy.

Jak Hansen (2010: 172), tak Yazhinova (2013: 293) poukazují na to, že konstrukce vykazuje jistá typická sémantická a gramatická omezení. Sémanticky vyjadřuje akci, která z nějakého důvodu neproběhla. Tento děj je vyjádřen infinitivem slovesa:

- (1) Ne a ne usnout, celou noc probrečel.
- (2) Domáci mali prevahu, no nie a nie dať gól.

Výsledkem děje v příkladu (1) tedy není uskutečnění požadované akce („usnutí“), naopak probíhá akce opačná, tedy „být vzhůru“. Pouhé směřování k výsledku děje, aniž by byl dosažen, je v češtině vyjadřováno tradičně nedokonavými slovesy (MČ2: 181), v případě frustrativu, jak je i zřetelné z příkladů (1) a (2), je však akce pouze požadovaná, a protože se tedy jedná o opak, stojí zde právě dokonavé sloveso. Preferenci infinitivu dokonavého slovesa zmiňuje ve svém článku poprvé Hansen (2010: 168). Hansen (2010: 177) i Yazhinova (2013: 291) si navíc všímají speciálního narativního charakteru konstrukce.

Následující studie přináší k dosavadním výzkumům výsledky nových empirických analýz v češtině a zčásti též ve slovenštině. Tyto poznatky doplňuje o analýzu paralelní konstrukce v němčině, tj. *Es regnet und regnet nicht*. Ta má s konstrukcí českou a slovenskou mnoho společného: obsahuje zdvojený prvek, zdůrazňuje negativní charakter a vyjadřuje nedokončenou akci. Ani ona se však dosud netěšila většímu zájmu lingvistů.

První část mého příspěvku představí dosavadní výsledky analýzy provedené jednak v korpusu SYN v4 (tedy korpusu psaného jazyka) a jednak sondou mezi rodilými mluvčími češtiny. Dále ověří formální a sémantické restriktce vyplývající z těchto výzkumů v korpusech řady Araneum. Korpusy internetových textů mohou být právě v takovém případě přínosným zdrojem dat – zachycují v mnoha ohledech spontánní jazyk na pomezí mluveného a psaného jazyka, a dají se v nich tak najít doklady pro jevy, které by byly mluvčími jazyka hodnoceny spíše jako nepřijatelné (viz dále) a které se obvykle vyskytují v mluvených textech, avšak v mluvených korpusech nemají dostatečné zastoupení.¹

V druhé části příspěvku se budu věnovat strukturně obdobné konstrukci německé. V této části se příspěvek zaměřuje na mezijazykové srovnání, na shodné a rozdílné rysy českého frustrativu a jeho německého protějšku.

Cílem výzkumu je detailní popis formální a sémantické stránky obou konstrukcí. Zdá se totiž, že se jejich obdoby se zdvojeným slovesným komponentem dají nalézt i v dalších jazycích Evropy, např. v maďarštině či lotyštině.

2 Dosavadní poznatky

V roce 2016 byl v rámci projektu CENTRAL Kolleg proveden rozsáhlejší výzkum konstrukce jak v korpusu psaného jazyka SYN v4, tak mezi rodilými mluvčími češtiny dotazníkovou metodou. Cílem spojení těchto dvou metod bylo odhalit, zda si mluvčí češtiny uvědomují určité sémantické a formální restriktce konstrukce a zda ji hodnotí jako agramatickou.

¹ V korpusu ORAL v1 jsou zachyceny pouze 3 výskyty, všechny s dokonavým slovesem.

Dotazník, který probíhal mezi listopadem a prosincem 2016, byl zodpovězen 96 respondenty, kromě otázek zaměřujících se na analýzu frustrativu obsahoval i sociolingvistické informace.

Dotazník ukázal,² že konstrukci mluvčí češtiny znají, většina ji i aktivně užívá (65,3 %). Stěžejní část se pak týkala formálních a významových omezení. Respondenti spojení *ne a ne* + INF nejčastěji přičítali význam ‚frustrace‘ nebo ‚nemožnosti něco udělat‘, někteří konstrukci chápali jako ‚zdůraznění negace‘ nebo ‚zdůraznění dané situace‘. Pro další pak vyjadřovala ještě ‚překvapení nebo nechť něco udělat‘. Pro 42 % respondentů odkazuje k nedokončené akci nebo procesu.

V dalším bloku otázek byli respondenti tázáni na slovesa, která se podle nich s komponentem *ne a ne* nejčastěji vyskytují, a dále na slovesa, u nichž mají pocit, že by se v konstrukci vyskytovat neměla, protože by vzniklo agramatické jazykové vyjádření. Tabulka 1 ukazuje srovnání nejčastěji se vyskytujících infinitivů v korpusu SYN v4 a sloves, která se opakovaně objevovala v odpovědích respondentů. V případě sloves *přijít*, *přestat* a *usnout* je možné uvažovat nad tím, zda lze konstrukci chápat jako jistou formu idiomu.

Dotazník	SYN v4
přestat	přijít
pršet	najít
přijít	dostat
usnout	trefit se
udělat	dát
dodělat	prosadit
odejít	skončit
	padnout
	usnout
	přestat

Tabulka 1: Infinitivy, s nimiž se konstrukce vyskytuje nejčastěji (řazeno sestupně podle frekvence)

Ukázalo se, že mluvčí češtiny si jsou vědomi i formálních omezení. Účastníci uváděli, že by se konstrukce neměla pojit s nedokonavými slovesy,³ dále se slovesy modálními, slovesy cizího původu v češtině nedostatečně adaptovanými a slovesy negovanými.

V celkem 9308 výskytech v korpusu SYN v4 (4,35 mld. tokenů)⁴ je výskyt těchto druhů sloves opravdu omezený. Pouze v 225 případech byla konstrukce použita s imperfektivním slovesem. S modálním infinitivem se pojila ve třech případech, a to výlučně se slovesem *chtít*, např.:

(3) Letitý šéf Národní galerie Milan Knížák *ne a ne* *chtít* odejít.

Z příkladu (3) je zjevné, že zde za modálním slovesem stojí infinitiv plnovýznamového slovesa, v tomto případě dokonavého. Ze třech korpusových výskytů se o podobný jev jedná ve dvou

² Pro účely tohoto článku shrnu odpovědi k otázkám relevantních při jejich srovnání s výsledky korpusových sond.

³ V některých případech se jednalo o konkrétní infinitivy slovesa, v jiných respondenti přímo uváděli kategorii imperfektiv.

⁴ Doklady jsem v korpusu vyhledávala pomocí dotazovacího jazyka CQL, dotaz měl tuto podobu:

[lemma="ne"][lemma="a"][lemma="ne"][]{}{0,3}[tag="Vf.*"]

Nedokonavá slovesa jsem pak vyhledávala takto:

[lemma="ne"][lemma="a"][lemma="ne"][]{}{0,3}[tag="Vf.{13}I"]. Výskyty v korpusu Araneum Bohemicum Maximum jsem vyhledávala pomocí stejného dotazu.

případech (*ne a ne chtít odejít, ne a ne chtít opustit*), v jednom případě pak sloveso *chtít* stojí samostatně a je užito tranzitivně:

(4) Dům umění po rozsáhlém a nákladném přebudování v letech 2010 a 2011 stále nikdo ne a ne chtít.

V celkem 21 případech bylo použito sloveso zjevně cizího původu (*zorientovat, akceptovat, deratizovat, dostudovat, fungovat, nastartovat, zformulovat, imponovat, klofnout, korumpovat, nainstalovat, orientovat, pasovat, propasírovat, zrealizovat, zafixovat, zaregistrovat, zbankrotovat*). Jak je vidět, jedná se vesměs o slovesa v češtině již adaptovaná⁵ a mluvčím češtiny dobře známá.

3 Analýza v korpusech řady Araneum

Na základě výsledků předchozího výzkumu jsem se rozhodla pro detailnější sémantickou analýzu konstrukce,⁶ založenou na sondě v korpusech řady Araneum z výše uvedených důvodů. Cílem bylo také specifikovat význam české konstrukce natolik, aby bylo možno konstrukci srovnat s její německou paralelou. Zároveň jsem se soustředila na jejich formální stránku.

3.1 Český frustrativ v korpusu Araneum Bohemicum Maximum a slovenský v korpusu Araneum Slovakum Maximum

V korpusu Araneum Bohemicum Maximum (3,2 mld. tokenů; dále jen ABM) bylo nalezeno celkem 9463 dokladů. Převážně se jednalo o texty na pomezí psaného a mluveného projevu, jako jsou např. internetové diskuse. O tom svědčí mj. chybějící diakritika, užití emotikonů a v mnoha případech neformální jazyk, např.:

(5) Ctu, ctu a ctu, ale k memu problemu se ne a ne dostat.

(6) Kdyz jsme blbi tak jsme blbi, cekame porad na holuba na strese a on ne a ne prilitnout akorat nam ti vrabci mezitim odlitaji z hrsti :)).

Pouze ve dvou případech se jednalo o kombinaci frustrativu s modálním slovesem, a to opět výhradně se slovesem *chtít*, např.:

(7) Musí to být hrozné, pojišťováci, jak tu vaši slibotechnu leštěného prdu pořád a pořád lidi ne a ne chtít, co?

Omezená četnost modálních sloves je doložena i v korpusu Araneum Slovakum Maximum (ASM; 1,89 mld. tokenů).⁶ Zde se vyskytuje celkem 5289 případů frustrativní konstrukce *nie a nie* + INF. Komponent *nie a nie* se zde rovněž vyskytuje pouze se slovesem *chciť*, a to ve třech případech, např.:

⁵ O dostatečné míře ustálenosti v češtině svědčí použití prefigovaných forem (*zrealizovat, nainstalovat, zaregistrovat*).

⁶ Při analýze jsem si vědoma rozdílných velikostí korpusů. Nejedná se však o statistickou analýzu konstrukce, jde pouze o zachycení určitých podobností a rozdílů mezi jednotlivými jazyky. Na základě počtů případů v jednotlivých jazycích nejsou činěny závěry ohledně častějšího / méně častého výskytu konstrukce, uvedené počty ve většině slouží čistě jako kvantifikace v rámci jednoho jazyka a nejsou uváděny za účelem srovnávání frekvenčního zastoupení mezi jazyky.

(8) Termín pôrodu však prešiel a malej sa na svet nie a nie chcieť ísť.

Nízký počet výskytů konstrukce s modálním slovesem jak v korpusu SYN v4, tak v ABM a ASM a skutečnost, že toto omezení uváděli i respondenti dotazníku, může mít dva důvody: na jednu stranu je modální význam inkorporován v sémantice konstrukce, tím pádem by užití modálního slovesa bylo redundantní; na druhou stranu jsou modální slovesa jako taková imperfektivní (viz např. jednotlivá modální slovesa v SSJČ). Způsobová slovesa tvoří navíc jednu z nejfrekventovanějších slovesných skupin. Pokud by tedy konstrukce sama o sobě nedostatečně vyjadřovala modální význam, byla by se v kombinaci s prvkem *ne a ne* objevila (vzhledem k téměř 10 000 výskytům konstrukce v korpusu).

Tabulka 2 srovnává nejčastěji se objevující slovesa v korpusu českých a slovenských internetových textů. Z tabulky zřetelně vyplývají značné shody v obou jazycích.

ABM	ASM
přijít	prísť
najít	nájsť
dostat	dostať
zbavit	prestať
pochopt	zbaviť
přestat	skončit
usnout	dať
pustit	pochopiť
trefit (se)	pohnúť
dát	zaspáť
dоставit	odísť
skončit	padnúť
vzpomenout si	pustiť
zmizet	zastaviť
padnout	začať

Tabulka 2: Nejčastější slovesa ve frustrativní konstrukci v korpusech ABM a ASM (řazeno sestupně podle frekvence)

Díky tomu, že ABM obsahuje do jisté míry spontánní, nestylizované texty, jedná se v mnoha ohledech o autentický jazykový projev. O tom svědčí výskyt takových jazykových jevů, které jsou v textech procházejících korekturou či textech ve větší míře stylizovaných eliminovány. Tomu by pravděpodobně podlehl i výskyt konstrukce *ne a ne* + INF užití zároveň s finitní formou auxiliáru *být*. Hansen (2010: 168) ale tvrdí, že se frustrativní konstrukce nemůže pojit s pomocným slovesem k vyjádření času nebo způsobu. Výsledky z korpusu ABM jeho hypotézu nepotvrzují, neboť bylo nalezeno celkem 28 případů kombinace frustrativu a auxiliáru v přítomném čase (viz tabulka 3). Tato forma slovesa se v češtině používá k vytvoření minulého času spolu s *l*-ovým participiem slovesa (*Přišel jsem*).

V SYN v4 se tyto případy koneckonců objevují také:

	ABM	SYN v4
<i>jsem ne a ne + INF (1SG)</i>	17	7
<i>jsme ne a ne + INF (1PL)</i>	10	0
<i>jsste ne a ne + INF (2PL)</i>	1	0
<i>by ne a ne + INF (3SG, 3PL)</i>	2	9
<i>byste ne a ne + INF (2PL)</i>	1	0

Tabulka 3: Finitní formy auxiliáru, které se v korpusech vyskytují v kombinaci s *ne a ne + INF*

V takových případech lze uvažovat nad tím, že pisatel celou frustrativní konstrukci chápal jako ekvivalent nebo konkurenční prostředek k minulému času negativní formy modálního slovesa *moci* (*Nemohl jsem.*).

Tuto hypotézu lze zároveň potvrdit na základě výskytů konstrukce s formou auxiliáru *být*, pomocí níž se tvoří podmiňovací způsob. Případy jako *byste ne a ne + INF* se dají interpretovat rovněž tak, že konstrukce *ne a ne* nahrazuje *l-ové* přičestí modálního slovesa *moci*. V korpusu ABM jsou takové případy pouze tři, zatímco v SYN v4 jsou zachyceny celkem devětkrát (viz tabulka 3).

Minulý čas je stejným způsobem tvořen i ve slovenštině. Proto jsem analýzu opakovala ještě v korpusu ASM.

V celkem 10 případech se jedná o kombinaci s vyčasovanou formou auxiliáru *byť*, např.:

(9) Dnes som sa nie a nie dovolať môjmu geodétovi.

V češtině se dále užívá synonymní konstrukce se zdvojeným znegovaným finitním tvarem slovesa, příp. i modálního slovesa:

(10) Pokud se stav věcí nechce a nechce napravit, můžete zkusit následující metodu.

(11) Porosty jsou na tom zatím dobře, vyvíjejí se zdárně, ale je deficit vláhy. A neprší a neprší.

Ani těm dosud nebyla věnována větší pozornost, především s ohledem na fakt, že i v těchto případech se vyskytuje zdvojený prvek. Tato studie se však v češtině zaměřuje pouze na konstrukce infinitivní.

3.2 Německá konstrukce VF + VF *nicht*

Německou konstrukci jsem analyzovala v korpusu Araneum Germanicum Maius (AGM; 1,2 mld. tokenů).⁷ Celkem se v něm vyskytuje pouze 204 případů. Nejčastěji jde o zdvojenou finitní formu slovesa *wollen* (78 případů). To mě přivedlo na myšlenku, že se v případě německé konstrukce jedná vlastně o dva možné způsoby tvoření s tímtož modálním významem. První možností je zdvojení finitní formy plnovýznamového slovesa:

⁷ Výskyty jsem vyhledávala pomocí dotazovacího jazyka CQL v podobě

1:[tag="V.FIN.*|V.IMP.*"] [word="und"] 2:[tag="V.FIN.*|V.IMP.*"] [{"0,2}[word="nicht"]&1.word=2.word within <s/>

(12) Und sie kommen und kommen nicht zur Ruhe. ‚A oni ne a ne přijít ke klidu.‘

V tomto případě patří mezi nejčastější plnovýznamová slovesa *kommen* ‚přijít‘ (37×), *werden* ‚stát se‘ (31×), *gehen* ‚jít‘ (8×) a *aufhören* ‚přestat‘ (6×).

Druhým typem je pak tvoření konstrukce pomocí zdvojení finitní formy slovesa modálního, pojícího se s infinitivem plnovýznamového slovesa:

(13) Du hast einen Job, aber nichts oder nicht genug zu tun und der Arbeitstag will und will nicht enden. ‚Máš práci, ale nemáš co dělat, nebo máš málo práce a pracovní den ne a ne skončit.‘

V 10 případech se pak konstrukce pojí s modálním slovesem *können* ‚umět, moci‘.

Zároveň jsem provedla analýzu infinitivů sloves plnovýznamových, které stojí v konstrukcích spolu se slovesy modálními. I zde se nejčastěji objevovala slovesa *kommen* ‚přijít‘ (8×), *enden* ‚skončit‘ (4×) a *aufhören* ‚přestat‘ (4×; viz příklad (12)), ostatní slovesa jsou zastoupena jedním, maximálně dvěma výskyty.

(14) Wir versuchen es mit Füttern, wir wiegen das Kind im Arm, wir tragen es im Kreis herum, bis wir beinahe zusammenbrechen, und das Baby will und will nicht aufhören zu weinen. ‚Zkoušíme to krmením, chováme dítě v náručí, nosíme ho v kruhu, až skoro padneme, a dítě pořád nechce a nechce přestat plakat.‘

3.3 Německá konstrukce *nicht und nicht* + VF

Ačkoli němčina vylučuje dvojí zápor ve větě (viz např. typologie jazyků podle negativní shody v hesle Negativní shoda v NESČ), v AGM najdeme doklady pro konstrukci vytvořenou podle stejného vzorce, jako je konstrukce česká a slovenská:

(15) Mit dem Winter kann ich mich nicht und nicht anfreunden. ‚Já se se zimou ne a ne spřátelit.‘

V takových případech jde o koordinačně spojené negativní partikule *nicht* pojící se nikoli s infinitivem slovesa, nýbrž s jeho finitní formou. V případě (13) stojí komponenty *nicht und nicht* ‚ne a ne‘ v kombinaci s určitým tvarem modálního slovesa *können* ‚umět, moci‘, který zároveň ve větě řídí infinitiv plnovýznamového slovesa *anfreunden* ‚spřátelit se‘.

V AGM se takových případů vyskytuje celkem 30,⁸ z toho v celkem 19 případech se jedná o spojení komponentu *nicht und nicht* s konjugovanou formou modálního slovesa *wollen* ‚chtít‘. Kromě něj se objevuje ještě kombinace s modálním slovesem *können* ‚umět, moci‘ (2×) a *mögen* ‚chtít; mít rád‘ (2×). Nejčastějším plnovýznamovým slovesem je v tomto případě také sloveso *kommen* ‚přijít‘ (2×), ostatní slovesa jsou pak doložena pouze jedním výskytem.

Je tedy zřetelné, že v oblasti slovesné části vykazují obě možnosti vyjadřování v němčině značné shody, především co se týče explicitního uvedení modálního prvku formou modálního slovesa *wollen*, příp. i *können*.

Vzhledem k frekvenci jednotlivých domén, jak ukazuje tabulka 4, by se varianta s dvojitým

⁸ Doklady byly vyhledány pomocí dotazu

[lemma="nicht"][lemma="und"][lemma="nicht"][]{}0,3[tag="VVINF|VVFIN|VVIMP"] a poté byly manuálně očištěny od irelevantních výskytů.

záporem dala považovat za prostředek jazykového kontaktu mezi češtinou a rakouskou němčinou (v celkem 14 případech z 30 se jedná o texty z rakouského prostředí). Mohla vzniknout pod vlivem českého frustrativu.

.at	14
.de	6
.org	5
.com	4
.net	1

Tabulka 4: Frekvence výskytů v jednotlivých doménách

Otázkou je, nakolik je tato konstrukce gramaticky přijatelná pro rodilé mluvčí němčiny a zda se v tomto liší rodilí mluvčí z různých oblastí německy hovořících zemí. V tomto ohledu je nutné provést empirické analýzy přímo mezi mluvčími jazyka.

3.4 Srovnání české/slovenské konstrukce a jejích německých protějšků

Z výše uváděných statistik je patrné, že jedním ze zásadních shodných prvků je právě význam konstrukce. Četnost výskytu modálních sloves v německých konstrukcích je dalším důkazem, že podobné zdvojené konstrukce mají převážně modální význam. Tato hypotéza je o to silnější, vezmeme-li v úvahu omezenost výskytů s modálním slovesem jak v českém, tak slovenském korpusu internetových textů. Uvážíme-li dále i to, že jsou si tohoto omezení vědomi sami uživatelé jazyka, nezbyvá než se zamyslet nad tím, jestli modalita není právě nejdůležitější sémantickou složkou těchto konstrukcí.

Další výrazná shoda se týká užívaných sloves. V této oblasti se spolu výrazně shodují nejen čeština a slovenština, ale i oba tyto jazyky s němčinou. Nejčastějším slovesem je ve všech případech sloveso *přijít/prisť/kommen*. To se zároveň objevilo i v odpovědích respondentů dotazníku. Konstrukce s těmito častými slovesy tedy mohou vykazovat jistý stupeň idiomatičnosti.

Důležitým poznatkem je pak skutečnost, že se konstrukce vyskytuje (ne pouze ojedinele) i ve spojení s finitní formou pomocného slovesa *být*, a to jak v češtině, tak ve slovenštině.

4 Závěr

Z výsledků provedených dílčích analýz je zřetelné, že na frustrativní konstrukci je nutno nazírat především perspektivou empirických výzkumů různého druhu. Z minimálního počtu výskytů v korpusu (co se týče jednak německé konstrukce se zdvojeným záporem, jednak české a slovenské frustrativní konstrukce s konjugovanou formou auxiliáru) nelze bohužel vyvodit jasné závěry ohledně přijatelnosti či gramatičnosti konstrukce. V tomto ohledu se nabízí vhodnější užití metod testu přijatelnosti či čtení vlastním tempem, jejichž výsledky by mohly podobné hypotézy ověřit.

Podobné konstrukce se navíc vyskytují i v jiných jazycích, a to nejen v rámci středoevropského areálu, ale např. i v lotyštině. Nabízí se tedy bohatá půda pro zkoumání zdvojených konstrukcí s modálním významem v mezijazykové perspektivě a případného jazykového kontaktu.

5 References

- Benko, V.: *Srovnatelné webové korpusy Aranea*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný na WWW: <<http://www.korpus.cz>>. [18/07/18]
- Český národní korpus – SYN, verze 4. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2016. Dostupný na WWW: <<http://www.korpus.cz>>. [18/07/18]
- Český národní korpus – ORAL2013. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2013. Dostupný na WWW: <<http://www.korpus.cz>>. [18/07/18]
- Hansen B. (2010): Another Piece of the Infinitive Puzzle: the Czech Frustrative Construction *ne a ne zapršet*. In: A. Bičan et al., eds., *Karlík a továrna na lingvistiku. Prof. Petru Karlíkovi k šedesátým narozeninám*. Brno, 166–178.
- Kopečný, F. (1958): *Základy české skladby*. Praha: SPN.
- Strachoňová, H. (2016): Negativní shoda. In: P. Karlík, M. Nekula, J. Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN. Dostupný na <https://www.czechency.org>. [18/07/18]
- NESČ: P. Karlík – M. Nekula – J. Pleskalová (eds.) (2016): *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. Dostupný na <https://www.czechency.org>. [18/07/18]
- MČ2: *Mluvnice češtiny 2, Tvarosloví* (1986). Praha: Academia.
- SSJČ: *Slovník spisovného jazyka českého* (1960–1971). Praha: Academia.
- Yazhinova, U. (2013): A Corpus Based Analysis of the Functionality and the Meaning of Infinitive “Frustrative Construction” in Czech and Slovak. In: Gajdošová, K. & A. Žáková, eds., *Natural Language Processing, Corpus Linguistics, E Learning*, 285–296.
- Yazhinova, U. (2016): Frustrativ. In: P. Karlík, M. Nekula, J. Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN. Dostupný na <https://www.czechency.org>. [18/07/18]